Krizový plán

Postup školy při řešení případů s výskytem rizikového chování

1.Tabákové výrobky

Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 21291/2010-28, příloha č. 1, č. 4.

V případě, že je žák přistižen při užívání tabákových výrobků ve škole, během školního vyučování nebo na akcích organizovaných školou, je pedagogický pracovník povinen neprodleně zakročit.

Postup při zjištění:

- **Zajištění:** Pedagogický pracovník zajistí, aby žák nemohl v užívání tabákového výrobku pokračovat.
- **Oznámení a dokumentace:** O události se vyhotoví písemný záznam. Záznam musí obsahovat vyjádření žáka (s ohledem na zdroj tabákového výrobku) a jména přítomných osob. Tento záznam se následně předá školnímu metodikovi prevence.
- **Informování zákonných zástupců:** Škola neprodleně informuje zákonné zástupce žáka.
- **Oznamovací povinnost:** V závažných případech, zejména při opakovaném jednání, nebo s ohledem na věk a chování žáka, má škola oznamovací povinnost vůči **Orgánu sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)**.

Sankce: Za takové jednání mohou být uplatněny sankce v souladu se **školním řádem**.

2. Alkohol

Konzumace alkoholu ve škole

Pokud je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo na školních akcích, je nutné zajistit jeho bezpečí.

Postup při konzumaci:

- **Prvotní zásah:** Pedagog zajistí odebrání alkoholu a zabrání žákovi v další konzumaci.
- **Posouzení stavu:** Pedagogický pracovník posoudí zdravotní stav žáka. V případě, že je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na životě a zdraví, je třeba okamžitě přivolat **rychlou záchrannou službu (RZS)**.
- **Dokumentace:** Jestliže akutní ohrožení nehrozí, vyhotoví se záznam o události, který obsahuje vyjádření žáka, popis okolností. Záznam se předá školnímu metodikovi prevence a vedení školy.
- **Vyzvání zákonných zástupců:** Pokud žák není schopen pokračovat ve vyučování, škola vyzve zákonného zástupce k jeho vyzvednutí. Jestliže není zástupce dostupný, je neprodleně informován **OSPOD**.
- **Oznamovací povinnost:** Opakované konzumace alkoholu se hlásí **OSPODu** v souladu s příslušnými předpisy. OSPOD primárně informujeme o **opakovaném protiprávním chování**, ale v situacích, kde je ohroženo zdraví, bezpečnost nebo život žáka, musíme jednat okamžitě.

Nález alkoholu ve škole

1. Nález neidentifikované tekutiny:

- Pedagog, který nalezne podezřelou tekutinu, ji **nikdy netestuje** ani nezkoumá.
- O nálezu neprodleně informuje vedení školy a zajistí bezpečné uložení tekutiny.
- O události se vyhotoví záznam.

2. Nález u žáka:

- V případě, že je alkohol nalezen u žáka, pedagog neprodleně uvědomí vedení školy.

- O nálezu se vyhotoví záznam, který obsahuje údaje o místě a čase nálezu, jméno žáka a jeho vyjádření. Záznam podepíše žák (pokud odmítne, tato skutečnost se zaznamená) a je přítomen druhý pedagogický pracovník.
- O nálezu jsou informováni zákonní zástupci. Pokud se jedná o opakovaný nález, je informován i **OSPOD**.
- V případě potřeby (např. intoxikace) je tekutina předána přivolanému lékaři.

3. Návykové látky (NL)

Konzumace NL ve škole

Konzumace návykových látek je vždy závažným porušením školního řádu a může být kvalifikována jako trestný čin.

Postup při konzumaci:

- **Odebrání látky:** Pedagog odebere NL a zajistí, aby žák v konzumaci nepokračoval.
- **Zdravotní stav:** Je-li žák ohrožen na zdraví či životě, je nutné okamžitě volat **RZS**.
- **Dokumentace:** O události se vyhotoví záznam s vyjádřením žáka, který se předá ŠPP a školnímu metodikovi prevence.
- **Vyzvání zákonných zástupců:** Pokud žák není schopen výuky, škola vyzve zákonného zástupce, aby si jej vyzvedl. V případě nedostupnosti zástupce se informuje **OSPOD**.
- **Odborná pomoc:** Škola nabídne žákovi a jeho zákonným zástupcům informace o možnostech odborné pomoci.

Distribuce NL ve škole

Distribuce návykových látek je trestným činem. Přechovávání NL může být přestupkem nebo trestným činem v závislosti na množství.

1. Nález NL ve škole:

- **Žádné testování:** Nalezenou látku pedagog nikdy netestuje.
- **Oznámení:** Je neprodleně informováno vedení školy a **Policie ČR**.
- **Zajištění látky:** Látka je za přítomnosti dalšího pracovníka školy bezpečně uložena a zapečetěna do příjezdu policie.

2. Nález NL u žáka:

- **Oznámení:** Vedení školy a **Policie ČR** jsou okamžitě informovány.
- **Záznam:** Vyhotoví se záznam s vyjádřením žáka.
- **Předání lékaři:** Je-li žák intoxikován, látka se předá lékaři.
-

3. Podezření na držení NL u žáka:

- **Omezená pravomoc:** Škola nemá pravomoc provádět osobní prohlídku žáka ani jeho věcí.
- **Oznámení policii:** Pedagog neprodleně informuje **Policii ČR** a zkonzultuje s ní další postup.
- **Dohled:** Do příjezdu policie je žák izolován od ostatních a pod dohledem. Zákonní zástupci jsou informováni o situaci.

4. Poruchy příjmu potravy (Mentální anorexie, bulimie, psychogenní přejídání)

Postup při podezření na poruchu příjmu potravy je primárně preventivní a je založen na metodickém doporučení MŠMT. Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 21291/2010-28, příloha č. 3.

Jak postupovat:

- **Informace pro rodiče a lékaře:** Pokud u žáka pozorujete výrazný úbytek hmotnosti, získáte informace o opakovaném zvracení (například od spolužáků) nebo se setkáte s projevy sebepoškozování, je nutné neprodleně informovat **zákonné zástupce** a doporučit jim konzultaci s **pediatrem**.

5. Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě

Postup při podezření na týrání, zneužívání nebo zanedbávání dítěte je určen metodickým doporučením MŠMT a klade důraz na ochranu žáka. vychází z metodického doporučení MŠMT 3262/2024-1, příloha č. 5.

A. Postup při zjištění podezření

1. **Oznámení podezření:** Každý pedagogický nebo jiný pracovník školy, který má podezření na ohrožení dítěte nebo se mu žák svěří, je povinen tuto informaci předat **třídnímu učiteli**. V odůvodněných případech (např. absence třídního učitele) je možné se obrátit přímo na **pověřeného pracovníka školního poradenského pracoviště (ŠPP)**.
2. **Konzultace a vyhodnocení:** Třídní učitel situaci prokonzultuje s pověřeným pracovníkem ŠPP. Do konzultace by se měl zapojit i původní oznamovatel, aby byly informace předány přesně a bez zkreslení.
3. **Stanovení postupu:** Pověřený pracovník ŠPP na základě získaných informací vyhodnotí závažnost situace a rozhodne o dalším postupu:
    - **Oznamovací povinnost:** Situace vyžaduje podání oznámení na **OSPOD** nebo **Policii ČR**.
    - **Intervence školy:** Situace je řešena v rámci kompetencí školy.
    - O tomto postupu je informován **ředitel školy** a v případě potřeby je situace konzultována s externími subjekty (OSPOD, specializované organizace).

B. Postup podle závažnosti situace

- **Situace vyžadující oznámení:** Je-li zdraví nebo vývoj dítěte ohrožen, škola podá oznámení na **OSPOD** nebo **Policii ČR**. Zároveň poskytuje žákovi podporu ve spolupráci s těmito orgány.
- **Situace vyžadující intervenci školy:** Pokud není nutné oznámení, škola poskytne žákovi podporu s cílem zlepšení jeho stavu. Škola průběžně sleduje vývoj situace a spolupráci s rodinou. Pokud se stav žáka nelepší nebo rodiče nespolupracují, je třeba znovu zvážit, zda nebylo vyčerpáno řešení v rámci školy a zda není nutné podat oznámení na **OSPOD**.

C. Postup při akutním ohrožení

1. **Zajištění bezpečí:** V případě akutního ohrožení je prioritou zajistit **bezpečí dítěte**, poskytnout mu první pomoc a v případě potřeby přivolat **rychlou záchrannou službu (RZS)**. Tuto povinnost má každý dospělý ve škole.
2. **Informování odpovědných osob:** Osoba, která se o situaci dozvěděla, okamžitě informuje **pověřeného pracovníka ŠPP** a **třídního učitele**.
3. **Oznámení na příslušné orgány:** Následně se kontaktuje **Policie ČR** a **OSPOD**. O situaci musí být informován i **ředitel školy**.
4. **Podpora pro ostatní žáky:** Pokud se incidentu účastnily i jiné děti, je důležité zajistit jim psychologickou podporu a bezpečí.

6. Šikana

Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 21291/2010-28, příloha č. 6.

Navazuje na Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016).

Pro řešení prvních projevů šikany ve školním prostředí je stanoven jasný postup. Všechny kroky musí být prováděny s maximální diskrétností, aby se zabránilo zhoršení situace.

První kroky a vyšetřování:

1. **Analýza situace a posouzení závažnosti:** Na základě rozhovorů s informátory a oběťmi je třeba posoudit závažnost situace. Je nezbytné **předejít přímé konfrontaci mezi obětí a agresorem**.
2. **Rozhovor s informátory a oběťmi:**
    - Prvním krokem je pohovor s osobou, která na šikanu upozornila (informátor), a následně s obětí.
    - Rozhovor s obětí musí probíhat v soukromí, aby se zajistila její **ochrana před možnou odvetou**.
3. **Identifikace svědků:** Je nutné nalézt vhodné svědky, kteří s obětí sympatizují nebo jsou nezávislí na agresorech a neakceptují jejich chování.
4. **Rozhovory se svědky:**
    - Svědci jsou vyslýcháni **individuálně**, aby nedocházelo ke zkreslování výpovědí.
    - Je nutné jim garantovat, že jejich spolupráce a identita nebudou odhaleny.
    - **Je zásadní nekonfrontovat svědky a oběť s agresory.**
    - Veškeré výpovědi se pečlivě zaznamenávají.
5. **Zajištění ochrany oběti:** Prioritou je okamžitá a účinná ochrana oběti.
6. **Rozhovor s agresory:**
    - Rozhovor s agresory probíhá až **po shromáždění všech důkazů** a svědeckých výpovědí.
    - Cílem je zastavit jejich jednání a vysvětlit jim důsledky jejich chování.
    - Rozhovor probíhá v klidném, ale důrazném tónu.

- Agresoři by se po rozhovoru **neměli vrátit do třídy**, dokud není situace vyřešena.

Následná opatření: 7. **Výchovná komise:** Svolá se výchovná komise, která posoudí situaci a navrhne výchovná opatření. 8. **Informování rodičů:** * **Individuálně** jsou informováni rodiče oběti i agresorů. * Rodiče agresorů jsou seznámeni s navrhovanými opatřeními a jsou vyzváni ke spolupráci. * Rodiče oběti jsou informováni o opatřeních a je jim nabídnuta podpora (např. terapie). 9. **Práce s celou třídou:** Situace je rozebrána s celou třídou (bez detailů), vysvětlí se rizika šikany a třída je i nadále sledována.

7. Brutální šikana

Případy brutální šikany vyžadují okamžitou a rozhodnou akci, která překračuje běžné postupy.

Akutní postup:

1. **Zajištění bezpečí oběti:** Pedagog musí okamžitě zasáhnout, zastavit násilí a poskytnout oběti první pomoc.
2. **Přivolání pomoci:** Je nutné okamžitě informovat vedení školy a další pedagogy. Celá třída musí být pod dohledem, aby se zamezilo dalšímu násilí.
3. **Zabránění domluvě mezi pachateli:** Agresoři musí být okamžitě odděleni, aby se nemohli domluvit na lživých výpovědích.
4. **Poskytnutí pomoci a psychické podpory oběti:** V případě zranění se volá RZS a informují se rodiče. Pokud zranění nehrozí, je oběti poskytnuta psychologická podpora.
5. **Spolupráce s Policií ČR:** Škola má **povinnost oznámit případ Policii ČR**. Ačkoliv se jedná o závažný kriminální čin, škola by měla i nadále vést vlastní vyšetřování, jelikož policejní vyšetřování se může protáhnout. Je doporučeno obrátit se na specialisty kriminální policie pro mládež.

Důležité upozornění:

- Nikdy nekonfrontujte oběť s agresorem.
- Zajistěte **důvěrnost** a **ochranu** oběti a svědků.
- Pamatujte, že **odchod oběti ze školy** není řešením. Je nutné řešit příčiny ve třídě.
- Šikana se nesmí vyšetřovat přímo ve třídě nebo za přítomnosti rodičů, obětí a agresorů najednou.

8. Kyberšikana a kybernetická agrese

Vychází metodického doporučení MŠMT č. j. 32550/2017-1, příloha č. 7.

Řešení kyberšikany ve školním prostředí vyžaduje systematický a citlivý přístup. Následující postupy vycházejí z metodických doporučení MŠMT.

Postup školy při řešení incidentu:

1. **Podpora oběti:** Prvním krokem je **zajištění bezpečí a psychologické stability** oběti. Je nutné oběť uklidnit a poskytnout jí potřebnou podporu, s ohledem na možnou přehnanou reakci nebo dokonce suicidní myšlenky.
2. **Zajištění důkazů:** Před jakýmkoli odstraněním obsahu je zásadní **získat a zajistit veškeré důkazy**. Mezi ně patří:
    - **Snímky obrazovky** s důkazním materiálem.
    - Stažení relevantních internetových stránek.
    - Identifikace a seznam žáků, kteří byli publikem kyberšikany (např. v sociálních sítích), včetně odkazů na jejich profily.
    - Pokus o identifikaci agresora.
    - Při pořizování důkazů je nutné **chránit identitu svědků a oznamovatelů**, aby nebylo možné dohledat, kdo a jak informace poskytl.
3. **Vyšetření incidentu:** Škola má povinnost incident důkladně vyšetřit, a to i s podporou externích institucí (např. Policie ČR, OSPOD, pedagogicko-psychologická poradna). Vyšetřování zahrnuje zjištění rozsahu, délky trvání, zapojených osob, dopadu na oběť a možných technických prostředků k zastavení útoku.
4. **Informování zákonných zástupců:**
    - Škola je povinna informovat rodiče oběti i agresora. Lze využít postupy, které se uplatňují při řešení tradiční šikany.
    - Je důležité vysvětlit, jaký bude postup na úrovni školy.
    - Zároveň je možné zákonné zástupce informovat o tom, že incident, ke kterému došlo mimo vyučování a nesouvisí se školou, **spadá do civilní nebo trestní oblasti**, a že v takovém případě mají možnost obrátit se na Policii ČR nebo na soud.
5. **Konzultace s externími institucemi:** V závažných případech je vhodné konzultovat další postup a výchovná opatření s externími subjekty (např. Policie ČR, OSPOD).

6. **Volba odpovídajících opatření:** Výchovná opatření vůči agresorovi musí být v souladu se **školním řádem** a dalšími strategickými dokumenty školy (např. krizový plán, minimální preventivní program).
7. **Realizace preventivních opatření:** Aby se předešlo opakování nežádoucího chování, je nutné zajistit preventivní opatření, jako jsou projektové dny, workshopy nebo posilování pozitivních vztahů mezi žáky.

9. Homofobie

Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 21291/2010-28, příloha č. 8.

Homofobie zahrnuje postoje a chování, které projevují nepřátelství vůči osobám s menšinovou sexuální orientací nebo genderovou identitou. Tyto postupy vycházejí z metodického doporučení MŠMT a navazují na legislativní rámec, který zaručuje rovné postavení pro všechny občany.

Doporučený postup pro pedagogy:

- **Respekt a citlivost:** Pedagog by měl k žákům a studentům s odlišnou sexuální orientací nebo genderovou identitou přistupovat s maximální citlivostí. Je nevhodné jakkoliv veřejně komentovat jejich odlišnost, a to ani tehdy, pokud je vnímána jako extravagantní.
- **Aktivní prevence:** Je důležité aktivně reagovat na **homofobní poznámky** ze strany žáků a studentů. Pedagog by měl vysvětlit, že příslušníci těchto menšin mají stejná práva a že jejich přínos pro společnost je významný.
- **Podpora integrace:** Pedagog by měl sledovat vztahy ve třídě a **podporovat integraci** všech studentů, kteří by mohli být znevýhodněni. Včasné rozpoznání a řešení problémů ve vztazích může zabránit vzniku vážnější šikany.
- **Diskrétní a odborný přístup:** V žádném případě není vhodné před celou třídou analyzovat sexuální orientaci nebo genderovou identitu žáka. Takové jednání může způsobit velký stres a zhoršit nepřátelské projevy. Pokud se pedagog domnívá, že žák má problémy s homofobní šikanou nebo se svou identitou, měl by s ním mluvit v soukromí. Případné **intrapsychické problémy** nebo rodinné problémy je nutné **přenechat odborníkům** (psychologům, sexuologům).
- **Opatrnost při komunikaci s rodiči:** Bez souhlasu žáka a bez předchozí konzultace s odborníkem není vhodné komunikovat domněnky týkající se sexuální orientace nebo genderové identity s rodiči. Takové informace nemusí být pravdivé a jejich sdělení může mít velmi negativní důsledky.

10. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 21291/2010-28, příloha č. 9.

Doporučené postupy a metody z hlediska pedagoga:

- Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
- Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
- Nabídnout alternativní volnočasové aktivity.
- Zaměřit výuku na tyto problémy.
- Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
- Pozvat experty k diskusi s žáky/studenty.
- Informovat rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídnout jim spolupráci.
- V případě závažných projevů (především násilných) informovat bezpečnostní složky (Policii ČR)

Nevhodné přístupy: Moralizování a skandalizace bez obeznámenosti s problematikou mládeže a extremismu;

- Okamžité vyhrožování tresty a zákonnými postihy v případě kontroverzních názorů v běžných diskusích;
- Nezkoumání motivace lidí k určitému jednání, které se na první pohled může jevit extremistické, ale nemusí takové být.
- Přejímání extremistických názorů do výuky a argumentace s cílem zalíbit se extremisticky orientované mládeži.

11.Vandalismus

Vandalismus je úmyslné poškození nebo ničení cizího majetku. Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 21291/2010-28, příloha č. 10.

Doporučený postup:

1. **Zakotvení do školního řádu:** Pravidla pro zacházení se školním majetkem, včetně sankcí za jeho úmyslné poškození, musí být jasně definována ve **školním řádu**. Rodiče jsou povinni seznámení se školním řádem písemně potvrdit.
2. **Vymáhání náhrady škody:** Za úmyslně způsobenou škodu je odpovědný ten, kdo ji způsobil. U nezletilých žáků je to **zákonný zástupce**. **Náhrada škody není sankcí, ale zákonnou povinností.**
3. **Preventivní komunikace:** Je důležité opakovaně vést se žáky dialog o významu ochrany majetku a odpovědném chování.
4. **Řešení s rodiči:** Pokud žák neprojevuje ochotu k nápravě nebo je rozsah škody takový, že nelze provést svépomocnou opravu, je třeba **informovat zákonné zástupce** a dohodnout s nimi způsob náhrady. Upřednostňuje se, pokud je to možné, aby žák škodu napravil vlastními silami.
5. **Oznamovací povinnost Policii ČR:** V případě, že je škoda většího rozsahu a odpovědná osoba odmítá spolupracovat na její nápravě, je nutné **oznámit událost Policii ČR** jako podezření ze spáchání přestupku nebo trestného činu proti majetku. Oznámení se podává také tehdy, pokud o něj požádá poškozená osoba nebo její zákonní zástupci.
6. **Dokumentace:** O každé události je třeba vyhotovit **záznam**, který bude obsahovat všechny podstatné údaje: kdo, kdy, kde, jak a čím škodu způsobil.
7. **Zjištění příčin:** Škola by se měla vždy snažit odhalit skutečnou příčinu takového chování a pracovat s ní na úrovni prevence.

Kdy informovat zákonné zástupce, Policii ČR a OSPOD?

- **Rodiče:** Zákonní zástupci musí být informováni vždy, pokud žák způsobil škodu úmyslně a nejeví snahu o nápravu. V případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku třetích osob (např. spolužáků) je informování rodičů povinné.
- **Policie ČR:** Oznámení se podává tehdy, když je škoda nikoli nepatrná, nikdo nejeví ochotu k nápravě a škola není schopna situaci vyřešit vlastními silami.

- **OSPOD:** Orgán sociálně-právní ochrany dětí je informován v případech, kdy se jedná o **opakované jednání**, a výchovná opatření, která škola zvolila, nebyla účinná.

12. Záškoláctví: Doporučený postup pro řešení

Záškoláctví je neomluvená absence žáka ve školním vyučování. Postup při jeho řešení je strukturovaný podle počtu neomluvených hodin a vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 780/2024-1, příloha č. 11 (viz Školní řád a Pravidla pro hodnocení žáků a klasifikace).

Do 10 neomluvených hodin

- **Třídní učitel** písemně informuje zákonného zástupce žáka a zahájí s ním jednání.
- Při prvním výskytu neomluvené absence do 10 hodin je doporučena **důrazná a osobní komunikace** se zákonným zástupcem. Cílem je zjistit důvody absence a dohodnout se na dalších krocích, které povedou k nápravě.
- O průběhu jednání je vyhotoven **záznam**, který je založen do dokumentace.

Od 10 do 25 neomluvených hodin

- Při překročení 10 neomluvených hodin svolá **ředitel školy** (nebo jím pověřený pracovník) **výchovnou komisi**.
- **Výchovná komise** je složena z třídního učitele, výchovného poradce, školního metodika prevence, ředitele školy, školního psychologa.
- Komise pozve žáka a jeho zákonného zástupce k pohovoru, na kterém se řeší příčiny záškoláctví a stanovují se opatření pro nápravu.
- Z tohoto jednání se vyhotoví **zápis**, který podepíše ředitel školy a zákonný zástupce.
- Škola má **povinnost informovat OSPOD** (Orgán sociálně-právní ochrany dětí), pokud žák vykazuje **soustavné záškoláctví**.

Nad 25 neomluvených hodin

- Pokud počet neomluvených hodin přesáhne 25, ředitel školy **neprodleně podává hlášení OSPODu** a příslušnému **obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností** (nebo Policii ČR, je-li podezření na spáchání trestného činu).
- Škola poskytuje těmto orgánům veškeré dostupné informace, které vedou k objasnění situace.
- Při řešení záškoláctví se OSPOD zabývá rodinným zázemím žáka a ověřuje, zda se jedná o ohrožené dítě.

5. Opakované záškoláctví

- Pokud se záškoláctví opakuje a výchovná opatření školy nevedou k nápravě, škola **podává podnět OSPODu**.
- V případě, že OSPOD shledá, že se jedná o opakované a soustavné zanedbávání školní docházky ze strany zákonného zástupce, může podat návrh na **řízení o omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti**.

6. Klíčové body a důsledky

- **Dokumentace:** Každý krok musí být pečlivě zdokumentován a písemně zaznamenán.
- **Spolupráce:** Klíčová je spolupráce mezi školou, zákonnými zástupci a OSPODem.
- **Rodičovská odpovědnost:** Zákonný zástupce nese odpovědnost za řádnou školní docházku svého dítěte. Neplnění této povinnosti může mít právní důsledky.

13. Krádeže: Doporučený postup

Krádež je protiprávní jednání, které spočívá v přisvojení si cizí věci bez souhlasu vlastníka. Následující postup je založen na metodických doporučeních MŠMT a klade důraz na prevenci, nápravu a právní odpovědnost. Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 21291/2010-28, příloha č. 12.

Postup při zjištění krádeže

1. **Preventivní vzdělávání:** Od počátku školní docházky je nezbytné žáky a studenty informovat o tom, že krádež je protiprávní čin, který má negativní důsledky pro oběť i pachatele. Využití příběhů nebo dramatických situací může přispět k lepšímu pochopení.
2. **Zjištění příčin:** Je důležité pečlivě analyzovat příčiny, které vedly k danému jednání. V některých případech (např. nátlak ze strany jiné osoby, kompulzivní chování) je nutné zajistit odbornou péči.
3. **Náhrada škody a náprava vztahu:** S náhradou škody se postupuje stejně jako v případě vandalismu. Důraz je kladen na **nápravu vztahu mezi poškozeným a pachatelem**. Je vhodné trvat na tom, aby se pachatel omluvil, vrátil odcizenou věc a nabídl kompenzaci za své jednání.
4. **Informování rodičů:** Zákonní zástupci pachatele jsou informováni až poté, co škola zjistí přesné okolnosti a příčiny krádeže. To platí zejména u mladších dětí.
5. **Oznamovací povinnost Policii ČR:** Pokud je škoda většího rozsahu, je nutné informovat **Policii ČR** a oznámit podezření na spáchání **přestupku proti majetku** nebo **trestného činu**.
6. **Řešení a dokumentace:** Každá nahlášená krádež musí být pečlivě vyšetřena. O průběhu a výsledcích šetření se vyhotoví **záznam**, který obsahuje veškeré důležité informace (kdo, kdy, kde, jak, proč, čím).
7. **Správná komunikace s obětí:** Při jednání s poškozeným je klíčové **vyhnout se obviňování**. Je nevhodné poukazovat na to, že si měl na své věci dávat pozor. Takové jednání může poškozeného zahanbit a naznačit, že za krádež nese spoluvinu. Za krádež je vždy zodpovědný pachatel, nikoliv oběť.

14. Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření, nikotinové sáčky

Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 11112/2022-1, příloha č. 13.

Ve vnitřních i vnějších prostorách všech typů škol je zakázáno kouřit. Kouřit zde nesmějí žádné osoby a není možné ani zřizovat kuřárny nebo místa pro kouření vyhrazená.

Konzumace tabákových výrobků ve škole

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pedagogický pracovník dále postupuje podle školního řádu školy: o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, (zejména odkud, od koho má tabákový výrobek), který založí školní metodik prevence do své agendy.
4. V případě porušení zákazu kouření informuje třídní učitel zákonného zástupce nezletilého žáka.
5. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany obce s rozšířenou působností. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
6. Z konzumace tabákových výrobků ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

15. Krizové situace spojené s ohrožením násilí ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí

Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 1398/2015-1, příloha č. 14.

Krizové situace spojené s násilím ve školním prostředí zahrnují zejména rizikové chování, které je vyvoláno krizovou situací, která přichází z:

1. vnitřního prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, zejména šikana, kyberšikana, vandalismus a další (viz Přílohy Metodického doporučení), útok na školu ze strany dětí/žáků/studentů (dále jen žáci), případně ze strany pedagogů.

2. vnějšího prostředí - řešení konfliktů neadekvátním způsobem, násilí způsobené osobou, která navštívila školu - obvykle rodič/rodiče žáka, násilí způsobenému osobou/osobami, která vnikla do školy nebo jejího okolí a ohrožuje školu násilím nebo jinými prostředky, které mohou ohrozit žáky, pedagogy a další pracovníky školy.

Doporučené postupy ze strany pedagogů:

1. Předcházení vzniku rizikové situace
2. Včasná identifikace příznaků rizikové situace
3. Postup při ohrožení školy rizikovou situací
4. Následná intervence

16. Sebepoškozování

Vychází z metodického doporučení MŠMT č. j. 1999/2015, příloha č. 16.

Existují různé způsoby sebepoškozování (dále také jako SP) s rozdílnou závažností poškození. Nejčastěji pozorovaným sebepoškozujícím chováním je:

- řezání (žiletkou, střepem atd.)
- pálení kůže.

Jinými formami jsou

- škrábání,
- píchání jehlou,
- rozrušování hojících se ran,
- značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí,
- obrušování popálené kůže,
- kousání, údery, nárazy, • dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další.

Sebepoškozování se může týkat kterékoliv části těla, nejčastějším místem poškození však bývají ruce, zápěstí a stehna. Závažnost poškození může sahat od povrchových ran až po poranění vedoucí k trvalému znetvoření.

Doporučovaný postup:

- Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškození a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, event. i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení
- Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou
- Předat dítě školnímu psychologovi. Pokud škola nedisponuje školním psychologem, lze samozřejmě využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny.
- Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance
- Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy
- Ideální přístup je takový, ve kterém je SP tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí

(za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním ošetřením či zabráněním dalším následkům).

17. Psychická krize, duševní onemocnění žáka

Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28), příloha č. 23

Pedagog, který zaznamená u žáka psychickou nepohodu, krizi či počínající duševní onemocnění povede za podpory někoho z kolegů (třídní učitel, školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce) s žákem **podpůrný rozhovor**, jehož cílem má být, vedle poskytnuté podpory (“nejsi na to sám/sama”, “lze s tím něco dělat”) domluva s žákem na dalším postupu, kontaktování zákonných zástupců. Důvěrný vztah mezi učitelem a žákem (i jeho rodinou) může hrát významnou roli při celém procesu poskytování včasné intervence tak, aby byla co nejefektivnější. Pedagog by se měl s žákem domlouvat na dalších krocích. Zejména kontaktovat pomoc, komunikovat s rodiči (zákonnými zástupci).

Role pedagoga spočívá zejména ve zprostředkování kontaktu žáka s rodiči (či v podpoře k němu) a poté případně s příslušnými odborníky.

Rodičům pedagog v případě potřeby doporučí kontaktování odborného pracoviště – pedagogicko psychologické poradny, psychologické nebo psychiatrické ambulance.

Škola rodičům nabídne spolupráci.

Samozřejmou součástí této podpory je i samotná podpora rodičů/zákonných zástupců - i pro ně je toto období složité, plné změn a hledání nových cest nejen v přístupu ke svému dítěti.

V případě odmítavého či nespolupracujícího postoje rodičů (kdy je důvodem např. strach ze stigmatizace rodiny) se může pedagog obrátit na psychologa spádové pedagogicko-psychologické poradny s žádostí o metodickou podporu pro práci s daným žákem, a to i proti vůli rodičů. Zároveň, pokud se jedná o ohrožení zdraví či života dítěte, je na místě kontaktovat OSPOD (Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí).

18. Sebevražedné chování

Vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28), příloha č. 24

Sebevražda nebývá jednorázovou záležitostí, jde o dlouhodobý proces s určitým vývojem, který zahrnuje širokou škálu sebevražedného jednání. Člověk má sebevražedné myšlenky, které se mohou prohlubovat do sebevražedných tendencí, promýšlení plánu, jak si vzít život, až k samotnému rozhodnutí život ukončit (sebevražedný pokus, sebevražda). Ve většině případů se nedá říct, že by sebevražda byla zapříčiněna jediným důvodem, ale spíše jde o jejich kombinaci. Na pozadí většinou figurují určité rizikové faktory, které mohou pak být zesíleny náročnou vnější událostí.

Změny v chování:

- samotářství, vyhýbání se kamarádům či oblíbeným činnostem
- potíže se soustředěním
- zhoršený školní prospěch
- rizikové chování (např. užívání návykových látek)
- změna chuti k jídlu
- potíže se spánkem (např. polehávání či pospávání v hodinách)
- potíže ve vztazích
- zanedbávání svého vzhledu
- sebepoškozování
- zabývání se myšlenkami na sebevraždu či ukončení života
- vyhledávání informací o sebevraždě, shromažďování prostředků k vykonání sebevraždy (např.

lano, léky)

- rozdávání osobních věcí

V prožívání:

- náhlé změny nálad
- dlouhodobý smutek, plačtivost

● zvýšená úzkostnost

● podrážděnost, výbuchy vzteku

● vyčerpanost, apatie, pasivita

● nízké sebehodnocení a sebedůvěra

Mírné riziko

Jedná se o situace, kdy jsou u žáka přítomny sebevražedné myšlenky. Pedagog se o situaci dozvídá obvykle jedním z těchto způsobů:

- žák se sám svěří
- někdo jiný pedagogovi svěří tyto informace či podezření (např. spolužáci)
- pedagog si všimne varovných signálů

Doporučený postup pedagoga:

- Vést se žákem podpůrný rozhovor za účasti dalšího pedagoga, školního psychologa, metodika prevence, …
- Komunikace se zákonným zástupcem
- Nabídnout pomocnou ruku v řešení situace
- Informovat o pozorovaném chování a fungování žáka
- Vysvětlit, že informace o stavu žáku budou v případě potřeby sdíleny s dalšími pedagogy • Provést zápis
- Doporučení odborné pomoci

Akutní riziko – pokus o sebevraždu

Jde o situace, kdy si žák ve škole patrně ublížil (např. pořezal se, spolykal prášky), chystá se k tomu, chystá či vyhrožuje, že si ublíží. První dospělý, který žáka najde, by měl:

● snažit se jednání zabránit, pokud lze, nebo poskytnout první pomoc

● zůstat s žákem a nenechat ho o samotě

● zavolat Rychlou záchrannou službu (155)

- zavolat si na pomoc další dospělou osobu, která mu pomůže situaci řešit
- zavolat zákonným zástupcům žáka a informovat je o situaci

Zpracovala: Mgr. Martina Bočková, školní metodička prevence

V Bechyni 1. 9. 2026